

8 JUNI 1999. - Besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van het plan inzake het beheer van verpakkingsafval in het Vlaamse Gewest

Bijlage

**Plan inzake het beheer van verpakkingsafval in het Vlaams Gewest
Uitvoering van artikel 14 van Richtlijn 94/62/EG betreffende verpakking en verpakkingsafval**

Ontwerp

Inhoudsopgave

1 Inleiding en situering

2 Analyse

2. 1 Verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong

2. 1. 1. Selectieve inzameling van Verpakkingsafval

2. 1. 2 Hoeveelheid verpakkingen op de markt gebracht

2. 2 Verpakkingsafval van bedrijfsmatige oorsprong

3 Doelstellingen, acties (instrumenten)

3. 1 Interregionaal samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van Verpakkingsafval - Verpakkingsafval van huishoudelijke en bedrijfsmatige oorsprong

3. 2 Specifieke doelstellingen voor Verpakkingsafval in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001 - Verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong

3. 3 Uitvoering van de wet op de milieutaksen - Verpakkingsafval van huishoudelijke en bedrijfsmatige oorsprong

4 Monitoring

1 Inleiding en situering

Artikel de Europese Richtlijn 94/62/EG betreffende verpakking en verpakkingsafval bepaalt dat de lidstaten een specifiek hoofdstuk in de afvalbeheersplannen dienen op te nemen over het beheer van verpakkingen en verpakkingsafval met inbegrip van de krachtens artikelen 4 en 5 van deze richtlijn getroffen maatregelen.

Het Vlaamse Gewest heeft de afgelopen jaren een actief beleid gevoerd met betrekking tot de problematiek van het beheer van verpakkingsafval.

De Richtlijn 94162/EG is in het Vlaamse Gewest in regelgeving geïmplementeerd via het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval dat op 21/01/97 door het Vlaams Parlement werd aangenomen.

Centraal in dit samenwerkingsakkoord staat de terugnameplicht door de verpakkingsverantwoordelijke voor verpakkingsafval van éénmalige verpakkingen.

Door deze terugnameplicht is de industrie verantwoordelijk voor het bereiken van de in het samenwerkingakkoord vastgelegde quota van recyclage en nuttige toepassing. M.a.w. duidelijke kwantitatieve doelstellingen werden via dit samenwerkingsakkoord bepaald.

Het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001 analyseert en programmeert de preventie, recuperatie en verwijdering van huishoudelijk afval.

Specifieke doelstellingen en acties met betrekking tot de preventie en recyclage van verpakkingsafval werden in het plan in verschillende hoofdstukken opgenomen. Dat plan bevat evenwel geen apart hoofdstuk met betrekking tot het beheer van verpakkingsafval. De bepalingen met betrekking tot verpakkingsafval werden geïntegreerd in de hoofdstukken over preventie en recuperatie van huishoudelijke afvalstoffen.

In het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer (VLAREA) werden tevens bepalingen opgenomen die er moeten toe leiden dat de doelstellingen opgenomen in het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval en het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001 worden bereikt.

Tevens geeft het Vlaamse Gewest medewerking aan de uitvoering van de wet op de milieutaksen. In de wet op de milieutaksen worden doelstellingen voor bepaalde verpakkingen opgelegd.

In de plan wordt aangegeven op welke wijze de in Richtlijn 94182/EG genoemde doelstellingen en maatregelen voor verpakkingsafval door het Vlaamse gewest worden verwezenlijkt. Hierdoor wenst het Vlaamse Gewest aan de bepaling van artikel 14 van de Richtlijn 94162/EG te voldoen.

In hoofdstuk 2 wordt een analyse weergegeven in verband met het beheer van verpakkingsafval. De basis voor deze analyse van verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong is deel 1 van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001. Waar mogelijk werden deze gegevens geactualiseerd. Beschikbare gegevens in verband met verpakkingsafval van bedrijfsmatige

oorsprong werden eveneens in dit hoofdstuk opgenomen.

Vervolgens (hoofdstuk 3) wordt ingegaan op de doelstellingen, acties en de instrumenten op het vlak van preventie en recyclage van verpakkingsafval. - Sommige van deze acties werden reeds uitgevoerd, ander dienen nog te worden opgestart. Dit zijn de algemene doelstellingen, voor verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong en verpakkingsafval van bedrijfsmatige oorsprong, zoals opgenomen in het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval en de specifieke doelstellingen voor verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong vastgelegd in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001. Tevens wordt in hoofdstuk 3 verwezen naar de wet op de milieutaksen.

Tenslotte wordt in hoofdstuk 4 de monitoring behandeld van het beheer van verpakkingsafval. Door de overheid zal er de volgende jaren voornamelijk dienen over te worden gewaakt dat de doelstellingen voor verpakkingsafval daadwerkelijk worden behaald. Waar nodig zal worden bijgestuurd.

2 Analyse

2. 1 Verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong

2. 1. 1 Selectieve inzameling van verpakkingsafval

In deel 1 van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001 wordt voor papier en karton, glas en andere verpakkingen een overzicht gegeven van de door de gemeenten/intercommunales ingezamelde hoeveelheid. De gegevens van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001 worden hieronder aangevuld met actuele gegevens (1996 en 1997) .

Papier en karton

Onderstaande tabel geeft de in het Vlaamse Gewest selectief ingezamelde hoeveelheid papier en karton weer. Ongeveer 25 procent van het papier- en kartonafval bestaat uit verpakkingen. Dit betekent 14 kilogram per inwoner verpakkingsafval van papier en karton in 1997. In alle 308 gemeenten wordt papier en karton huis-aan-huis ingezameld.

Papier en karton afval	1991	1995	1996	1997
Ingezamelde hoeveelheid in kilogram per inwoner	14	33,5	44,14	54,45

Tabel 1. : Selectief Ingezamelde hoeveelheid papier en karton per inwoner.

Glas

In onderstaande tabel wordt de in het Vlaamse Gewest selectief ingezamelde hoeveelheid glas weergegeven.

Glas wordt via de brengmethode (containerpark, glasbollen) en/of de haalmethode (huis-aan-huis) ingezameld.

Glas	1991	1995	1996	1997
Ingezamelde hoeveelheid in kilogram per inwoner	12	18	20,35	22,25

Tabel 2 : Selectief ingezamelde hoeveelheid glas per inwoner.

Verpakkingen (exclusief glas, karton)

Met verpakkingsafval wordt hier bedoeld : plasticen verpakkingen, metalen verpakkingen, drankkartons en kroonkurken. De inzameling van papier, karton en glas werd in tabel 1 en 2 weergegeven. De ingezamelde hoeveelheid in kilogram per inwoner voor de andere verpakkingen wordt in onderstaande tabel weergegeven.

Verpakkingen	1991	1995	1996	1997
Ingezamelde hoeveelheid in kilogram per inwoner	1,1	2,24	3,88	6,2

Tabel 3. : Selectief ingezamelde hoeveelheid andere verpakkingen per inwoner

2. 1. 2 Hoeveelheid verpakkingen op de markt gebracht Het bepalen van de totale hoeveelheid op de markt gebrachte verpakkingen voor huishoudelijk gebruik is niet eenvoudig omwille van volgende redenen :

- de informatie is niet steeds beschikbaar omwille van het commerciële karakter en wordt bijgevolg als vertrouwelijk beschouwd;
- de verpakkingsverantwoordelijke is niet steeds op de hoogte waar het uiteindelijk verpakte product wordt verkocht (export?);
- verpakkingsafval wordt samen met andere afvalstoffen ingezameld en verwerkt;
- veel verpakkingsafval ontstaat zowel bij bedrijven als bij huishoudend en wordt gezamenlijk ingezameld en verwerkt.

In een studie uitgevoerd in opdracht van Fost Plus (1) wordt de hoeveelheid primaire verpakkingen (2) die in België op de markt wordt gebracht, geschat op 740. 000 ton. Enkele resultaten van deze studie worden in tabel 4 weergegeven :

Primaire verpakkingen			
Materialen in kiloton	Alle primaire huishoudelijke verpakkingen uitg. Drankverpakkingen	Drankverpakkingen	Totaal

		Huishoudens	Horeca/Grootgebruikers	
Glas	66,5	123,3	77,2	267
Papier/Karton	208	1,6	0,4	210
Staal	64,8	11,5	6,7	83
Aluminium	1,2	6,2	1,6	9
PET-flessen	1,5	30,1	1,4	33
PVC-flessen	0	2		2
HDPE-flessen	8,1	5,6	0,3	14
Drankkartons	0,2	16,6	0,2	17
Overige	102,9	1,5	0,6	105
Totaal	453,2	198,4	88,4	740

Tabel 4. : Geschatte hoeveelheid verpakkingen uitgedrukt in kiloton

2. 2 Verpakkingsafval van bedrijfsmatige oorsprong

In het kader van het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval werd in opdracht (1998) van verschillende beroepsfederaties een studie uitgevoerd naar het totale aanbod van verpakkingsafval van bedrijfsmatige oorsprong en de reeds bereikte percentages voor recyclage en nuttige toepassing. Deze studie werd uitgevoerd door een analyse per verpakkingsmateriaal en met een sectoriele en multisectoriele aanpak. Voor het kwantificeren van de hoeveelheid bedrijfsmatig verpakkingsafval werd gebruik gemaakt van de inputmethode (vertrekkende van op de markt gebrachte verpakkingen) . De outputmethode (vertrekkende van analyses van het verpakkingsafval) kon niet worden toegepast aangezien er geen standaard bedrijfsvuilniszak bestaat. Tussen en binnen de sectoren kunnen naar samenstelling de verschillen immers zeer groot zijn. De globale gegevens betreffende bedrijfsmatig verpakkingsafval volgens deze studie voor België worden in onderstaande tabel weergegeven (3) .

Dezelfde tabel vermeldt tevens recyclage- en valorisatiepercentages

Materiaal	Hoeveelheid (KTON)	Recyclage percentage	Valorisatie percentage	Totaal
Papier en karton	366	74	0	74
Hout	142	53	0	53
Kunststoffen	87	38	14	52
metalen	38	95	0	95
Glas	30	67	0	67
Andere	22	0	0	0
Totaal	685	64	2	66

Tabel 5. : Geschatte hoeveelheid verpakkingsafval van bedrijfsmatige oorsprong en resultaten.

3 Doelstellingen, acties (instrumenten)

Hieronder worden de doelstellingen met betrekking tot preventie en recuperatie van verpakkingsafval weergegeven. Tevens wordt verwezen naar de geplande acties en/of de instrumenten die moeten leiden tot het behalen van deze doelstellingen.

3. 1 Interregionaal samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het landheer van verpakkingsafval - Verpakkingsafval van huishoudelijke en bedrijfsmatige oorsprong.

Het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval legt aan de verpakkingsverantwoordelijken de terugnameplicht op. Overeenkomstig het samenwerkingsakkoord is de terugnameplicht de aan de verpakkingsverantwoordelijke opgelegde verplichting om, in het licht van de doelstellingen van het samenwerkingsakkoord, de quota voor nuttige toepassing en recyclage zoals bepaald in artikel 3, §§ 2 en 3 van dit samenwerkingsakkoord te bereiken. Volgende minimale globale quota van nuttige toepassing en recyclage van verpakkingsafval, uitgedrukt in gewichtsperscentage ten opzichte van het totale gewicht van de in België op de markt gebrachte éénmalige verpakkingen, dienen te worden bereikt

Jaar	Recyclage	Nuttige toepassing
1996	35 %	50 %
1997	40 %	60 %
1998	45 %	70 %
1999	50 %	80 %

Tabel 6. : Doelstellingen van het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval.

Voor 1 januari 1998 dient daarenboven voor elk soort van verpakkingsmateriaal een recyclagepercentage van minimaal 15 % te worden bereikt.

Bovenvermelde doelstellingen dienen zowel voor verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong als voor verpakkingsafval van bedrijfsmatige oorsprong te worden bereikt.

De verpakkingsverantwoordelijken kunnen individueel aan deze terugnameplicht voldoen of via een door de Interregionale Verpakkingscommissie erkend organisme. Tot nu toe werd één organisme erkend, namelijk Fost Plus.

Fost Plus voert de terugnameplicht uit voor verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong.

De terugnameplicht voor verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong is van toepassing sinds 5 maart 1997.

Voor verpakkingsafval van bedrijfsmatige oorsprong is dit vanaf 5 maart 1998.

In het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval werden geen kwantitatieve doelstellingen opgenomen met betrekking tot de preventie van verpakkingsafval. Bepaalde (4)

verpakkingsverantwoordelijken dienen overeenkomstig artikel 4 van het samenwerkingsakkoord een preventieplan in te dienen dat ondermeer de geplande acties dient te bevatten in verband met de verbetering van de recyclage van verpakkingen en hergebruik van verpakkingen.

Door de goedkeuring van dit samenwerkingsakkoord werden de beleidslijnen voor verpakkingsafval voor de volgende jaren duidelijk vastgelegd.

3. 2 Specifieke doelstellingen voor verpakkingsafval in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001 - Verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong

In het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001 werd een centraal scenario (beleidsscenario) opgesteld voor de ontwikkeling van het afvalaanbod in de komende 5 jaar.

Volgens dit beleidsscenario dient in de periode 1995-2006 te worden gestreefd naar 10 % preventie voor de totale stroom huishoudelijk afval (inclusief verpakkingsafval) ten opzichte van het aanbod van 1995.

Hetzelfde beleidsscenario bepaalt dat in 2001 de selectieve inzameling van huishoudelijk afvalstoffen (inclusief verpakkingsafval) 52 % dient te bedragen. In 2006 neemt dit toe tot 55 %

Bovenvermelde globale doelstellingen van preventie en selectieve inzameling voor huishoudelijke afvalstoffen werden vertaald in specifieke doelstellingen voor de verschillende afvalstromen, inclusief verpakkingsafval, van het huishoudelijk afval.

Bij het opstellen van de specifieke doelstellingen voor verpakkingsafval werd rekening gehouden met de bepalingen van het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval. Tevens werd bij het programmeren van de verwerkingscapaciteit in het kader van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001 rekening gehouden met deze doelstellingen voor verpakkingsafval en de andere huishoudelijke afvalstoffen.

a) Specifieke taakstellingen preventie van verpakkingsafval

De taakstellingpreventie voor verpakkingsafval in 2001 t. o. v. 1995 volgens het beleidsscenario bedraagt 13 % (42. 000 ton) . In 2006 stijgt dit tot minimaal 19 % (91. 000 ton) . Dit betekent dat het aanbod van verpakkingsafval vanaf 1995 niet mag toenemen. Volgende acties (instrumenten) die rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot preventie worden geprogrammeerd voor verpakkingsafval (5) :

- Doelgroepenoverleg tussen de federale overheid en bedrijfsleven om het gebruik van onder meer statiegeldverpakkingen te stimuleren;
- Aanmoedigen van de inzameling van gave flessen;
- Verpakkingsafval verminderen bij de winkeliers;
- Samenwerking met de federale overheid op het vlak van productnummering;
- Resultaatgerichte milieuconvenant (gemeentelijke/intercommunale preventieplannen);

- invoeren van retributies als economische instrument met het oog op preventie;
- Sensibilisering (scholen);
- Monitoring van de bereikte resultaten.

b) Specifieke taakstellingen recuperatie van verpakkingsafval

In onderstaande tabel worden de taakstellingen voor de selectieve inzameling van verpakkingsafval in 2001 weergegeven.

Verpakkingsafval	Recuperatiegraad %	Ton
Papier en karton verpakking	65 %	73. 000
Glazen verpakkingen	80 %	122. 000
Metalen verpakking	35 %	18. 000
Kunststofflessen	60 %	12. 000
Kunststofverpakkingen	25 %	26. 000
Drankkartons	40 %	7. 000

Tabel 7. : Taakstellingen recuperatie van verpakkingsafval van huishoudelijke oorsprong.

Volgende acties (instrumenten) die rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot recuperatie worden geprogrammeerd voor verpakkingsafval (6)

- Gefaseerde invoering van de selectieve inzameling van de fracties uit het huishoudelijk afval;
- Kwalitatieve verbetering van de selectieve inzameling;
- Een programma "Afzet van Afvalstoffen" opmaken;
- Uitwerken van een Uitvoeringsplan gescheiden inzameling bedrijfsafvalstoffen van KMO's (7) . In dit plan zullen tevens bepalingen worden opgenomen m. b. t. tot het beheer van verpakkingsafval bij KMO's.
- Uitvoering van het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval;
- Uitwerken Uitvoeringsplan gescheiden inzameling bedrijfsafvalstoffen;
- Retributies

- Resultaatsgerichte milieuconvenant;
- Sensibilisering;
- Stort- en verbrandingsverboden voor ondermeer ingezamelde verpakkingen;
- Monitoring van de bereikte resultaten.

3. 3 Uitvoering van de wet op de milieutaksen - Verpakkingsafval van huishoudelijke en bedrijfsmatige oorsprong.

De wet van de milieutaksen (8) voorziet voor sommige verpakkingen een vrijstelling van milieutaksen indien bepaalde recyclage- of inzameldoelstellingen worden bereikt.

Drankverpakkingen :

Tabel 8 geeft de recyclagepercentages weer voor de drankverpakkingen die dienen te worden bereikt als voorwaarde van vrijstelling van milieutaksen.

Drankverpakkingen	1997	1998	1999	2000
Glas	62	67	73	80
Metaal	47,2	58	64	80
Synthetische materialen	30	43	56	70
Drankkartons	30	43	56	70

Tabel 8. : Doelstellingen drankverpakkingen De verpakkingen die sommige nijverheidsproducten bevatten :

In tabel 9 worden de inzameldoelstellingen voor verpakkingen van inkt, lijm, en bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik weergegeven zoals bepaald in de wet op de milieutaksen als voorwaarde van vrijstelling van milieutaksen.

	1997	1998	1999
Lijmen (> 20 liter)	-	55 %	70 %
Inkten (2, 5 liter)	40 %	60 %	85 %
Bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik	60 %	80 %	-

Tabel 9. : Doelstellingen voor verpakkingen die sommige nijverheidsproducten bevatten

Overeenkomstig de wet op de milieutaksen zijn de gewesten verantwoordelijk voor de attestatie van de bereikte resultaten voor bovenvermelde verpakkingen. Het Vlaamse Gewest volgt dan ook de uitvoering van de wet op de milieutaksen van nabij op.

4 Monitoring

In het kader van het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval werd de interregionale Verpakkingscommissie opgericht. De interregionale Verpakkingscommissie heeft ondermeer als taakcontrole uit te voeren op het al dan niet bereiken van de opgelegde doelstellingen voor verpakkingsafval van huishoudelijke en bedrijfsmatige oorsprong. Hiertoe wordt een databank opgesteld aan de hand van de gegevens die van de verschillende actoren werden verkregen in het kader van de informatieplicht.

Voetnoten:

(1) info Fost Plus, 11, Brussel, Fost Plus, 1996.

(2) Alle verpakking die aldus is ontworpen dat zij voor de eindgebruiker of consument op het verkooppunt een verkoopenheid vormt - artikel 2, 2° van het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval.

(3) Verklarende nota betreffende de potentiële markt van commerciële en bedrijfsmatige verpakkingen en de gerecycleerde en gevaloriseerde hoeveelheden, PriceWaterhouseCoopers, 1998, 18 blz.

(4) De verpakkingsverantwoordelijke die zijn producten heeft verpakt of heeft doen verpakken in België met het oog op of naar aanleiding van het op de Belgische markt brengen ervan en die per jaar met minstens 10 ton verpakkingen goederen heeft verpakt of doen verpakken.

(5) Voor meer informatie in verband met deze acties wordt verwezen naar deel 3 van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001

(6) Voor meer informatie in verband met deze acties wordt verwezen naar deel 3 van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001.

(7) Deze actie werd eveneens opgenomen in het MINA-plan 2-Actie 44

(8) Gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur.

Voor vragen en/of opmerkingen over EMIS kunt u mailen naar emis@vito.be

Copyright © [VITO](http://www.vito.be) 10/08/1999

Ontwerp [EMIS](http://www.emis.vito.be).